

Oponentský posudek
teoretické magisterské práce:

Psychoanalýza jako vyprávěcí prostředek filmu

autor: Michal Dvořák, FAMU KSS
oponent: MgA. Adam Brothánek

Student Michal Dvořák určil si pro svoji diplomovou práci téma ambiciózní a nelehké. Mé nevědomí instinktivně jáásá, slibující ego oponenta úžas a radost z kladného posudku.

Po přečtení celé práce však musím připustit, že má i své slabší stránky. Jsou to zejména pasáže uvozující či shrnující danou problematiku. Jejich formulace jsou často tak obecné, až ztrácejí smysl, resp. získávají nesmysl: „Film je medium, které vnímáme jako svět kolem nás“, další tvrzení jsou snadno zpochybnitelné: „Film je totiž medium, které je srozumitelné napříč kontinenty,“ (viz např. antropologické studie Sol Wortha), některé teze s moralistickou příchutí nejsou nikterak podloženy: „V současné západní společnosti je mýtus velmi odcizená věc, o které si myslíme, že byla kdysi vymyšlena k zábavě,“ a nejsou tak ničím víc, než autorovým dojmem. Ostatně rejstřík prostudované literatury, velmi skromný i bez ohledu na vysokou náročnost zvoleného tématu, mnohé vysvětluje. Například Christian Metz, v práci několikrát zmiňovaný, neprobojoval se do seznamu ani s Imaginárním signifikantem. Nedostatečné znalosti odborné literatury projevují se i pasáži, kde autor specifikuje pro práci klíčové pojmy: „narativní linka“ versus „psychologická linka“. Jejich definice je nejasně vymezená a vzbuzuje mnohé nejistoty, např. do jaké míry je tzv. „psychologická linka“ strukturním rysem syžetu či fabule. A není i iracionální posloupnost snu realizovaná promluvou filmu ve výsledku přeci jen kauzalitou narativní? Nebo ještě jinak: není narativ filmu *Lost Highway* logickou a záměrnou stylizací snu? Zvláště pak v případě, kdy sám sen vykazuje strukturu antického dramatu, jak autor dokládá Jungem? Možná, že právě první polovina práce, která je pouze rekapitulací Jungových teorií, byť srozumitelnou a přehlednou, umožňovala hlubší začlenění do kontextu filmové teorie či specifik filmového média, a to právě přesným zacílením na část druhou, na analýzy vybraných filmů (např. výklad pojmu kolektivního nevědomí přichází vniveč, fenoménu mýtu zase mnohé chybí.)

Za nespornou kvalitu práce pak považuji vhodně vybrané filmy, jež reprezentují tři odlišné autorské přístupy k struktuře narativních snů, a zejména důslednost a propracovanost analýz jednotlivých příběhů. Jejich dramaturgická průzračnost a interpretační jistota svědčí o kvalitách autora práce i jeho schopnosti zhodnotit a aplikovat praktické zkušenosti střihače v teoretické rovině.

Přes veškeré výhrady jsem přesvědčen, že se autor utkal se svým stínem statečně, bez bázně i hany, a že ze souboje vyšel jako magistr.

Doplňující otázka: Pane Dvořáku, zdál se Vám včera nějaký sen?

Doporučuji práci k obhajobě a navrhuji známku C - B.

V Praze dne 9. června 2018

MgA. Adam Brothánek